

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1952

Vragen van leden **Beckerman** en **Futselaar** (beiden SP) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over *het bericht dat de overheid nog steeds miljarden aan investeringen in de fossiele industrie dekt* (ingezonden 21 november 2019).

Antwoord van Staatssecretaris **Vijlbrief** (Financiën), mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (ontvangen 5 maart 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 1234.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Overheid dekt nog steeds miljarden aan investeringen in de fossiele industrie»?¹

Antwoord 1

Ja, daar ben ik bekend mee.

Vraag 2

Hoe verklaart u dat de overheid via de exportkredietverzekering (EKV) nog steeds 36 keer meer dekking verstrekt aan fossiele brandstoffen dan duurzame energie? Hoe verhoudt zich dat tot het Klimaatakkoord van Parijs?²

Antwoord 2

De cijfers die in het vermelde bericht worden gepresenteerd herken ik niet. Zoals eerder aan de Kamer is gemeld was per ultimo 2018 31% van de bestaande verplichtingen gerelateerd aan de olie- en gasector. Op dit moment – per eind oktober 2019 – is 4,6 miljard euro van de totale nettoverplichtingen van 15,2 miljard euro, oftewel 30%, fossiel-gerelateerd. Ten aanzien van de samenstelling van de ekv-portefeuille is van belang te noemen dat de ekv, een vraaggestuurd en generiek instrument dat niet specifiek gericht is op energieprojecten, een weerspiegeling is van een aantal sectoren waarin het Nederlandse bedrijfsleven een sterke exportpositie heeft, waarvan aannemerij voor offshore werkzaamheden en levering van schepen de belangrijkste zijn. Bij de ekv gaat het meestal om verzekeringen van substantiële transacties met een lange looptijd. Wijzigingen in een ekv-

¹ NRC, 17 november 2019, <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/11/17/overheid-dekt-nog-steeds-miljarden-aan-investeringen-in-fossiele-energie-sector-a3980612>

² Both ENDS, november 2019, https://www.bothends.org/uploaded_files/document/The_fossil_elephant_in_the_room_web.pdf

portefeuille, die over vele jaren is opgebouwd, vinden geleidelijk plaats. Naar de toekomst kijkend is het positief dat het Nederlandse bedrijfsleven, ook het bedrijfsleven dat historisch sterk is in de olie- en gasindustrie, ook op het terrein van duurzame(re) energievormen een sterke marktpositie ontwikkelt en dit vertaalt zich in een geleidelijke toename van het aantal transacties voor deze sector. Zo is onlangs een polis afgegeven voor een offshore wind-op-zee-project in Taiwan en het beleid is erop gericht om meer van dergelijke transacties in verzekering te nemen.

Vraag 3

Hoe verklaart u dat van de totale kredietverstrekking van 17,7 miljard euro in de periode 2012–2018 ongeveer 11 miljard euro ging naar dekking voor aan fossielgerelateerde bedrijven?

Antwoord 3

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 4

Bent u bereid te onderzoeken wat het effect is van de indirecte steun via de EKV voor de fossiele industrie met een bedrag van ongeveer 1 miljard euro op de resultaten van het Nederlandse internationale klimaatbeleid? Bent u bereid dit te onderzoeken? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4

De inzet van het kabinet is gericht op vergroening van de ekv-portefeuille. Dit is onder meer toegelicht in de aanbiedingsbrief van de meest recente Monitor Exportkredietverzekeringen (Kamerstuk 26 485, nr.314) en recent toegelicht tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen in de Eerste Kamer (Kamerstuk EK 2019/2020, nr. 7, item 8. Het beleid beoogt het aantal groene transacties binnen de portefeuille te vergroten. Hiervoor is een sterke internationale concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven op het terrein van duurzame energie noodzakelijk en deze wordt vanuit de overheid actief ondersteund met de ekv en door de ondersteuning van het postennetwerk in het buitenland. Daarnaast is het van belang om de huidige ekv-portefeuille beter te gaan meten: in welke mate kan een transactie meer of minder als groen worden gekwalificeerd? Bij dit traject wordt aansluiting gezocht bij de meetmethode van de IFC. Tevens wordt een methodologie ontwikkeld om de ekv-portefeuille te relateren aan de SDG's.

Het ontwikkelen van deze nieuwe meetmethodes van de portefeuille is binnen de ekv-wereld vernieuwend en zal in het komende jaar bruikbaar zijn als inbreng in internationale fora op het terrein van de ekv. Hiermee kan Nederland mogelijk de basis leggen voor internationale beleidsvorming over de toekomst van de ekv in relatie tot de doelen van het Akkoord van Parijs. Aangevend dient te worden dat vooralsnog het draagvlak voor een dergelijke beleidsontwikkeling bij autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de ekv uiterst beperkt is. Ook Europese partners zijn bezorgd dat het nationale bedrijfsleven en werkgelegenheid het slachtoffer zullen zijn, dat orders zullen worden overgenomen door bedrijven uit landen die zich niet of minder gebonden achten aan niet alleen de Parijs-klimaatdoelstellingen, maar ook aan een aantal belangrijke andere principes op het terrein van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen. Ook deze legitieme zorgen zullen geadresseerd moeten worden bij een mogelijke internationale discussie over de ontwikkeling van ekv-portefeuilles in relatie tot het Klimaatakkoord van Parijs.

Vraag 5

Deelt u met de mening dat het doel internationale handelsbevordering niet los te koppelen is van internationale afspraken om klimaatopwarming tegen te gaan zoals vastgelegd in het Klimaatakkoord van Parijs? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 5

Het Nederlandse beleid met betrekking tot handelsbevordering is gericht op onze welvaart en ons welzijn veilig te stellen én duurzaam te verbeteren. Het kabinet vergroent het handelsinstrumentarium om hiermee een bijdrage te

kunnen leveren aan het realiseren van de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs en aan de SDG-agenda.

Vraag 6

Zijn de effecten op klimaatopwarming opgenomen in het Integraal Afwegingskader (IAK)? Zo ja, moet ook de uitvoeringsinstantie Artradius zich hier aan houden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ja, de gevolgen voor milieu zijn onderdeel van het Integraal Afwegingskader (IAK). Het IAK is echter een kader dat wordt gehanteerd voor vaststelling en invoering van nieuw beleid en is hier dus niet aan de orde. Het ekv-beleid, vastgelegd en ingekaderd door de Kaderwet Financiële Verstrekkingen Financiën, bestaat reeds lange tijd. Het ekv-beleid wordt overigens bepaald door de Staat (als verzekeraar) en niet door Artradius (enkel uitvoerder).

Vraag 7

Bent u bereid om steun aan de financiële steun aan de fossiele industrie via EKV uit te faseren vanaf 2020? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Nee. Het in Nederland uitfaseren van het geven van verzekeringen voor alle investeringen die te maken hebben met fossiel gaat een brug te ver. Het zou niet effectief zijn, omdat elk ander buitenlands bedrijf wel exportkredietverzekering kan krijgen voor fossiele projecten. Het belangrijkste effect zou het verdwijnen van werkgelegenheid en productie uit Nederland zijn. In de toekomst zal het wellicht lukken om – net als nu al voor steenkolen is gebeurd – multilaterale afspraken te maken over het afbouwen van de verzekering van fossiele projecten. Nederland vraagt internationaal aandacht voor de noodzaak van de vergroening van de ekv en zoals ik bij het antwoord op vraag 2 heb beschreven zet ik nationaal stappen om het beleid zo aan te passen dat er meer ruimte ontstaat voor transacties die bijdragen aan het Klimaatakkoord van Parijs.

Vraag 8

Bent u bereid in internationale context, zowel via de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) als in coalitie met andere landen, te pleiten voor gezamenlijke stappen voor uitfasering van steun aan de fossiele industrie? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Zie het antwoord op vraag 4.